

Handläggare: Åsa Tenggren
Telefon: 08-508 14 061
Handläggare: Maria Ek
Telefon: 08-508 14 021

Till
Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd

Anvisningar för upphandling inom omsorg om personer med funktionsnedsättning enligt LSS – remissvar till kommunstyrelsen

Förvaltningens förslag till beslut

Förvaltningens tjänsteutlåtande återopas som remissvar till kommunstyrelsen.

Gillis Hammar
Stadsdelsdirektör

Thomas Björnstad
Avdelningschef omsorg
om funktionsnedsatta

Sammanfattning

Kommunfullmäktige beslutade 26 maj 2008 att valfrihet ska införas inom omsorg om personer med funktionsnedsättning enligt LSS. Den 1 januari 2009 trädde en ny lag om valfrihetssystem (LOV) i kraft i Sverige. Lagen ska utgöra ett alternativ till lagen (2007:1091) om offentlig upphandling (LOU). Stadsledningskontoret föreslår i förevarande remiss att LOV ska tillämpas från och med 1 september 2009 vid upphandlingar av enskilt drivna verksamheter inom boende och daglig verksamhet inom omsorg om personer med funktionsnedsättning. För att effektivisera upphandlingsprocessen inom ramen för LOV föreslår stadsledningskontoret att socialtjänst- och arbetsmarknadsnämnden får ansvar för stadens upphandlingar enligt LOV inom omsorg om personer med funktionsnedsättning. Förvaltningen ser positivt på tillämpningen av LOV inom ovan nämnt verksamhetsområde. Förvaltningen finner att det finns vissa delar vid införandet av LOV som behöver beaktas för att samtliga aktörer inom valfrihetssystemet ska vara konkurrensneutrala samt vissa delar i organisation och ansvarsfördelning som behöver tydliggöras.

Ärendets beredning

Remissvaret är berett inom avdelningen för stöd och service till personer med funktionsnedsättning i samråd med upphandlare på den ekonomiavdelningen. Handikapprådet behandlar ärendet vid sitt sammanträde den 1 juni.

Ärendet inkom den 22 april för besvarande senast den 1 juli. Ärendet är remitterat till bl.a. samtliga stadsdelsnämnder.

Bakgrund

Den 1 januari 2009 trädde en ny lag om valfrihetssystem (LOV) i kraft i Sverige. Lagen är avsedd att fungera som ett frivilligt verktyg för de kommuner och landsting som vill konkurrenspröva omsorgs- och stödverksamheter för äldre och personer med funktionsnedsättning samt inom hälso- och sjukvård, för att därigenom överlåta valet av utförare till brukaren. Lagen ska utgöra ett alternativ till lagen (2007:1091) om offentlig upphandling (LOU).

Den upphandlande myndigheten som vill tillämpa LOV måste annonsera löpande på en nationell webbplats för valfrihetssystem. Alla leverantörer som ansökt om att få vara med i ett valfrihetssystem och som uppfyller de fastställda kraven godkänns, varefter kontrakt tecknas. Lagen bygger på att det inte finns någon priskonkurrens mellan leverantörerna. Den enskilda personen ges istället möjlighet att välja den leverantör som han eller hon uppfattar tillhandhåller den bästa kvaliteten. Enligt lagen ansvarar kommunen för att brukaren får fullödlig information om samtliga leverantörer som det går att välja emellan. För personer som inte väljer ska det finnas ett ickevalsalternativ.

Kommunfullmäktige beslutade 26 maj 2008 att valfrihet ska införas inom omsorg om personer med funktionsnedsättning enligt LSS. I samband med detta beslutades att ge kommunstyrelsen i uppdrag att ta fram anvisningar och organisation för kommande upphandlingar. Valfrihetssystemet införs 1 juli 2009 och innebär att de som får ett beslut om en insats enligt LSS kan välja bland de verksamheter som finns med i valfrihetssystemet. Alla enskilt drivna verksamheter som ska ingå i valfrihetssystemet måste vara upphandlade av Stockholm stad. Valet för den enskilde gäller hela Stockholms stad och är inte begränsad till en viss stadsdel. Vissa verksamheter kan också vara belägna utanför Stockholms stad.

Remissen ”Anvisningar för upphandling inom omsorg om personer med funktionsnedsättning enligt LSS”, dnr: 326-1430/2008, har beretts inom förnyelseavdelningen, stadsledningskontoret, i samråd med juridiska enheten. Förslaget innebär att enskilt drivna verksamheter ska upphandlas i enighet med

LOV, och att socialtjänst- och arbetsmarknadsnämnden får i uppdrag att bedriva denna upphandlingsprocess. Uppdraget innebär att genomföra upphandlingar, godkänna leverantörer och förvalta avtal. Förslaget innebär vidare att varje nämnd även fortsättningsvis ansvarar för att genomföra upphandlingar enligt LOU, då den nya lagen inte innebär några nya förändringar i stadens arbete med verksamheter i egen regi eller på entreprenad. Enheter som drivs enligt dessa verksamhetsformer kommer ingå i valfrihetssystemet per automatik.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Förvaltningen föreslår att det i kommunstyrelsens förslag till beslut, eller på annat sätt, framgår vilka lagparagrafer som kommer att omfattas av LOV för att det inte ska råda oklarheter kring vilka insatser som brukaren kommer att kunna välja utförare av. De insatser enligt lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS) som kommer att omfattas i valfrihetssystemet och LOV är:

- Korttidsvistelse utanför det egna hemmet, 9 § 6 p LSS
- Bostad med särskild service för barn och ungdomar, 9 § 8 p LSS
- Bostad med särskild service för vuxna, 9 § 9 p LSS
- Daglig verksamhet, 9 § 10 p LSS

Förvaltningen anser att uppdraget som ges social- och arbetsmarknadsnämnden, som i anvisningarna beskrivs att bedriva upphandlingar enligt LOV, behöver förtydligas. Utöver de arbetsuppgifter som anges i anvisningarna behöver ett förfrågningsunderlag upprättas. Förvaltningen kunde i anvisningarna inte avläsa om detta även ingick i uppdraget till social- och arbetsmarknadsnämnden. Förvaltningen anser vidare att stadsdelsnämnderna ska ges möjlighet att kommentera förfrågningsunderlaget innan det annonseras, exempelvis genom deltagande i referensgrupp.

Av remissen framgår att det är väsentligt att priser och andra förutsättningar för utförarna är desamma i stadens entreprenadupphandlingar enligt LOU och för att bli godkänd enligt LOV som för stadens egen regi. De pengnivåer som kommunfullmäktige har beslutat om gäller i alla verksamheter oavsett driftsform och upphandlingsform. Förvaltningen instämmer helt i detta. Samtidigt ser förvaltningen ett problem i att priset/penge ska vara förutsägbar under hela avtalsperioden och att en indexklausul bör tillämpas för detta, något som också konstaterades i remissen om "Förslag till ersättningssystem samt övergripande handläggning av den enskildes val i valfrihetssystem inom omsorgen enligt LSS om personer med funktionsnedsättning" (dnr 326-1399/2008). Om en indexklausul tillämpas i avtal kan det trots allt bli fråga om att pengarna blir differentierad

eftersom en indexuppräknning i enlighet med ett avtal inom LOU och LOV inte behöver vara i nivå med kommunfullmäktiges beslut om storleken på LSS-pengen. Uppräkning enligt en indexklausul bör då även omfatta de verksamheter som drivs i egen regi för att bibehålla konkurrensneutraliteten. Ett alternativ till detta är att kommunfullmäktiges beslut om storleken på LSS-pengen alltid ska följa tillämplig indexklausul i avtalen.

I anslutning till detta ser förvaltningen också ett behov av att mätperioden för verkställda beslut borde följas kontinuerligt, exempelvis genom stadens verksamhetssystem Paraplyet, och inte bara göras två gånger per år. Idag kan det vara så att beställaren erhåller pengarna för en brukare långt efter det att verkställigheten avslutats mellan två mätdatum. En kontinuerlig avstämning borde bli särskilt angelägen när fler utförare kommer in i valfrihetssystemet genom LOV. Här ser förvaltningen också ett behov av att klargöra hur staden ska hantera pengarna som avser de brukare som påbörjar ny insats, d.v.s. den preliminära nivån som fastställs av bedömningskansliet innan de fastställt den faktiska omsorgsnivån och därmed pengarna. Nivån på den preliminära pengarna kan skilja sig från nivån på pengarna som bedömningskansliet fastställer efter att de utfört en grundligare omsorgsnivåbedömning. En sådan bedömning kan dröja i upp till tre månader från det att brukaren börjat. Hur detta ska kvittas, eller på annat sätt hanteras, mellan utförarna inom LOV och staden behöver särskilt regleras.

Då valfrihetssystemet i enlighet med kommunfullmäktiges beslut ska införas om mindre än två månader ser förvaltningen det som mycket angeläget att det tydliggörs vilken enhet/funktion på social- och arbetsmarknadsnämnden som ansvarar för valfrihetssystemet som sådant och i synnerhet vilken enhet/funktion som kommer ansvara för stadens upphandlingar enligt LOV. Utöver upprättandet av förfrågningsunderlaget kommer kontinuerlig uppdatering av detta att behövas utifrån förändringar i riktlinjer, lagar, domar etc. Vidare ser förvaltningen att det behöver klargöras hur och var ansvaret för klagomålshantering för de verksamheter som kommer att ingå i valfrihetssystemet genom LOV kommer att ligga.

Förvaltningen ser ett behov av att anvisningarna kompletteras med en tidsplan för införandet av valfrihetssystemet samt en organisationsplan med specificering av de resurser som krävs för att dels införa valfrihetssystemet och upphandlingar enligt LOV och dels för att förvalta uppdraget.

Förvaltningen vill också framhålla behovet av att flera informationskanaler än "Jämför service" kommer att användas i valfrihetssystemet, likaså är det viktigt att

informationen som ges är anpassad för målgruppen. Ju bättre och mer anpassad informationen är desto fler brukare kan själva tillgodogöra sig information och ta ställning till vilken utförare de ska välja.

Förvaltningen ser positivt på införandet av LOV då detta utgör en mer flexibel och ändamålsenlig lösning av upphandling av enskilda verksamheter än dagens upphandlingar av ramavtal. Förvaltningen anser även att det är fördelaktigt att socialtjänst- och arbetsmarknadsnämnden får ett samlat ansvar för stadens upphandlingar enligt LOV inom omsorg om personer med funktionsnedsättning. Förvaltningen föreslår att nämnden godkänner förvaltningens remissvar och att detta överlämnas till KF/KS kansli.

Bilagor

1. Remiss "Anvisningar för upphandlingar inom omsorg om personer med funktionsnedsättning enligt LSS", Dnr: 326-1430/2008.